

Justyna Flankowska

Sprawozdanie z wyjazdu studyjnego sędziów, prokuratorów, adwokatów i radców prawnych do Strasburga w dniach 15-20 września 2003 r.

Palestra 48/11-12(551-552), 236-237

2003

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SPRAWOZDANIA



SPRAWOZDANIE Z WYJAZDU STUDYJNEGO SĘDZIÓW, PROKURATORÓW, ADWOKATÓW I RADCÓW PRAWNYCH DO STRASBURGA W DNIACH 15–20 WRZEŚNIA 2003 R.

Przyglądając się liście uczestników zorganizowanego w dniach 15–20 września br. przez Biuro Informacji Rady Europy wyjazdu studyjnego do Strasburga – siedziby trzech wpływowych instytucji europejskich – Rady Europy, Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz Parlamentu Europejskiego, można było jedynie przeczuwać branie udziału w ważnym wydarzeniu. Przekraczając zaś wczesnym rankiem granicę polsko-niemiecką i przemierzając strefę zjednoczonej Europy, nie można było już mieć wątpliwości. Granice zostały przełamane. Począwszy od tych, dzielących niegdyś europejskiej narody, a kończąc na tych, które jako Polacy i prawnicy różnych specjalności pielęgnowaliśmy w sobie.

Wyjazd do Strasburga stanowił część półrocznego szkolenia na temat stosowania Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności w polskim porządku prawnym. Organizatorem spotkań odbywających się w Sali Balowej Pałacu Tyszkiewiczów-Potockich w Warszawie, była dr Hanna Machińska oraz p. Wiesława Kostrzewa-Zorbas z Biura Informacji Rady Europy w Warszawie, Naczelna Rada Adwokacka oraz Krajowa Rada Radców Prawnych. SeminaRIA przeznaczone dotychczas wyłącznie dla adwokatów, po raz pierwszy w historii Biura zostały zaadresowane do prawników wszystkich specjalności. Sam wyjazd do Strasburga, dofinansowany w dużej części przez Radę Europy, obejmował wizytę w siedzibie Rady Europy i Europejskim Trybunale Praw Człowieka oraz cykl spotkań z sędziami Trybunału i polskimi prawnikami pracującymi na rzecz obu instytucji. Najważniejszym zaś punktem wyjazdu był bez wątpienia udział w, uznawanej za bardzo prestiżową, rozprawie przed Europejskim Trybunałem zważywszy, iż większość skarg w Trybunale rozpoznawana jest na etapie pisemnym.

Rzadko się zdarza, aby przedstawiciele większości prawniczych profesji, które na co dzień tworzą wspólnie konstrukcję procesu sądowego i bez współdziałania których znakomita większość procesów sądowych nie odbyłaby się, mogło uczestniczyć w jednym seminarium. Jeszcze rzadziej seminarium takie poświęcone jest kwestii w równym stopniu interesującej pełnomocnika procesowego jak i sędziego, stanowiącej temat dyskusji i pole dla

przeciwnych racji; gdzie oceniane jest zachowanie w procesie nie uczestnika postępowania, lecz sądu i jego decyzji, a odpowiedzialnym za szkody wyrządzone jednostce jest samo państwo.

Udział w szkoleniu sędziów, adwokatów, radców prawnych i prokuratorów z całej Polski stworzył niepowtarzalną okazję do konfrontacji poglądów różnych zawodów prawniczych na kwestię funkcjonowania przepisów Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności w polskim porządku prawnym, zasadności powoływania się przez pełnomocników na jej postanowienia przed polskimi sądami oraz poglądów co do potrzeby ochrony zagwarantowanych w niej podstawowych praw człowieka przez instytucję ponadnarodową jaką jest Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu. Co więcej, stworzył możliwość poznania przyczyn pomijania przez polski wymiar sprawiedliwości obowiązujących przecież w polskim porządku prawnym na mocy postanowień Konstytucji przepisów prawa międzynarodowego, w tym Konwencji Praw Człowieka i nikłego zainteresowania sędziów, a pośrednio państwa, jej postanowieniami. Pozwolił także ukazać racje pełnomocników stron, którzy zdecydowali się podnosić w procesie przed polskimi sądami łamanie przez organy państwa podstawowych praw człowieka zagwarantowanych umową międzynarodową argumentując swoje stanowisko faktem uznania praw człowieka przez całą społeczność europejską i ich bezpośrednią ochroną wynikającą wprost z przepisów Konwencji.

Celem pobytu polskich prawników różnych profesji w instytucjach europejskich, spotkań z pracownikami Rady Europy i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz przekazanej bezpośrednio przez osoby kształtujące rzeczywistość prawną Europy wiedzy na temat słuszności i środków ochrony praw człowieka na kontynencie europejskim, była zmiana nastawienia polskich sędziów, adwokatów, radców prawnych i prokuratorów co do sensu istnienia ponadnarodowej instytucji chroniącej takie fundamentalne prawa przysługujące każdemu z nas jak prawo do życia prywatnego i rodzinnego, wolności wyrażania opinii czy prawo do rzetelnego procesu sądowego, mogące być przedmiotem naruszeń przez organy państwa. Zadania tego, w istocie pionierskiego, podejmuje się od kilku lat Biuro Informacji Rady Europy z siedzibą w Warszawie, którego dyrektorem jest dr H. Machińska. Obok zasłużonego w tej dziedzinie Biura Informacji Rady Europy, jednym z nielicznych ośrodków kształtowania opinii i przekazywania wiedzy na temat praw człowieka, które dostrzegły wagę zagadnień związanych z ochroną praw i wolności człowieka, jest Okręgowa Rada Adwokacka we Wrocławiu, która staraniami adw. A. Grabińskiego w dniach 18–21 września zorganizowała szkolenie dla aplikantów adwokackich z zakresu Konwencji o Ochronie Praw Człowieka oraz skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka zapraszając do wzięcia udziału w dyskusji wspomnianą już adw. R. Degener – prawnika w Kancelarii Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz adw. B. Słupską-Uczkiewicz – jednego z nielicznych polskich adwokatów o olbrzymim doświadczeniu w zakresie wnoszenia skarg i występowania na rozprawach przed Trybunałem w Strasburgu.

Powyższe inicjatywy nie wymagają uzasadnienia. Zadanie adwokata zostało już bowiem dawno jasno określone. Zgodnie z nim: „Adwokatura powołana jest do udzielania pomocy prawnej oraz współdziałania w ochronie praw i wolności obywatelskich [...]”. [art. 1 ustawy z 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (Dz.U. Nr 16, poz. 124 z późn. zm.)].

Justyna Flankowska